

duntur in foro. Non sicut sacerdotes assistunt in altario, sed sicut carnifices in macello. Grave igitur pondus, grave est periculum istius honoris. Gradus quippe iste gradus casualis est, gradus judicialis est, nisi meritis illustretur dignitas unctionis, nobilitate morum, exercitatione virtutum, et instantia honorum operum. Fodite igitur, charissimi, domesticos parietes, id est, porite corda vestra super vias vestras. Satagite, quantum poteritis, redimere cito in quibus

A offendistis. Dies enim Domini sicut fur ita veniet (I Thess. v, 2). Sicut enim nihil certius morte, ita hora mortis nihil incertius: quod ut dignum est, peccate; et ad pensandum circumspectius invigilate, Deo quidem erit ad gloriam, Angelis ad lætitiã, subditis vestris odor ad vitam, vobis autem ad coronam. In quo Christus et christos suos exaudire dignetur, ministrando auxilium gratiæ suæ, qui vivit et regnat per omnia sæcula sæculorum. Amen.

SERMO IN NATIVITATE S. JOANNIS BAPTISTÆ

DE DECEM PRIVILEGIIS EJUS.

675 Hic sermo recensetur inter opera Petri Damiani, tribuiturque Nicolao Clare-Vallensi in Bibliotheca Patrum Cisterciensium (in qua quæ desunt, uncinis hic inclusimus) et in codicibus manuscriptis. Sed huic obstare videtur, quod Auctor num. 5 dicit, suo tempore solius Christi et S. Joannis Nativitatis festivitatem in Ecclesia receptam: cum tamen ex S. Bernardi epist. 86, tum etiam ex epist. 174. ad Canonicos Lugdunenses, constet, tunc temporis B. Marice Nativitatem fuisse solemnem; imo ipse Nicolaus pro ea sermonem habeat. Nisi forte quis dicat, illud de universali et antiquiori more seu ritu intelligendum esse.

1. Hodie, dilectissimi, dies nobis illuxit insignis, et tanto diebus cæteris sanctior, quanto sanctiorem hominem terris effudit. In hac siquidem die natus est sanctorum splendor, justorum gloria, lætitia Angelorum, excellentissimus homo consanguineus Christi, amicus sponsi, sponsæ præparator. Unus est, et similem non habet, qui choris insertus angelicis, sublimioris coronæ titulis universitatis humanæ transcendit ascensum. Denique, *Internatos mulierum non surrexit major Joanne Baptista* (Mat. xi, 11). Felix homo, qui feliciter cælorum perambulans officinas, cursu felicissimo sequitur Redemptorem; nec alienus præcluditur fastigio dignitatis, quem summæ felicitatis immensitas largius irroravit. Lætantur Angeli, et utriusque naturæ numerositas admiratur hominem sic ingressum abyssum luminis et intra interna divinitatis absorptum, ut ipsam reverberet aciem angelicæ puritatis. Elevantur omnes, et meritorum prærogativis ante consistorium majestatis exsultent; non erit tamen qui ad beati Joannis Baptistæ privilegium audeat aspirare. Age, jam aggrediamur ingredi virtutum insignia, quæ Deus majestatis in amico suo gloriosa cumulatione signavit. Sic enim ab ortu vitæ suæ usque ad occasum conversatus est cum hominibus, ut forma vitæ, morum informatio habeatur. Et licet hujus sermonis aurea non rutilent pulchritudo, tentabimus tamen rerum veritatem qualicumque stilo perstringere, illud sapientis attendentes: Prudentibus viris non placere phalerata, sed fortia.

2. Primus enim honor est gloria in annuntiatione. Non est dissimulanti silentio transcendendum, quam solemnem glorificationem pueri hujus in hunc mundum nuntiatur ingressus. Adest angelus Gabriel,

B et a superiorum cælorum cardine Domini fortitudo descendens, stat a dextris altaris incensi. Nec quilibet angelus, sed ille sublimior, qui beatæ Virgini nuntium attulit singulare, etiam electus est ut nuntiaret militem, qui Regem nuntiare debebat. Astat Sacerdos sacerdotalibus indutus, et multiplici vestimentorum varietate cælestium sacramentorum præfigurans imaginem, purgationem peccatorum mystici sanguinis aspersione designat. Consistit coram arca fœderis, ante testamenti tabulas, et urnam auream habentem, manna, virgam Aaron, Cherubim et propitiatorium, solemniter infulatus, vultui Dei, gloriæ majestatis, rerum omnium Domino vota percelebrat. Dies instat sollemnis, et cæteris diebus multitudini Judæorum celebrior, Domini præcipientis attestacione sublimis, sane spectabilis et festiva; in qua sola soli Pontifici licebat introire in Sancta sanctorum, et asper, in multiformi summæ divinitatis iram refrigerare. Convenitur undique in sanctam civitatem, et populorum turba frequentior cumulat materiam gaudiorum. Inter quæ sacra consistens Archangelus: *Ne timeas*, inquit, *Zacharia, quia nascetur tibi filius* (Luc. i, 13), parentum gaudium, nobilitas generis, orbis exemplum, finis Legis, Evangelii principium, mortis expulsio, janua vitæ, decus hominum, conversationis splendor, omnis justitiæ principatus. Et ne diffusiori tractatu rerum excellentiam confundamus, nascentis et conversantis integritas in Libris evangelicis plenius assignatur. Considera nuntiantis sublimitatem, **676** loci dignitatem, dei reverentiam; et tunc intelligere poteris quam superexcellenti gloria Joannis Baptistæ genitura prædicetur. Salva igitur Redemptoris reverentia (quia non derogamus Regi, si

Regis militem honoramus), cum ille Dominus, hic servus; ille Creator, hic creatura, digniori præmonstratione Joannes nuntiatur quam Christus. Christus fortassis in thalamo: Joannes in templo, et non solum in templo, sed etiam ante Sancta sanctorum; et insigni die solemnitatis eorum; Joannes ab eodem archangelo, in loco digniori, tempore sanctiori, apertiori miraculo prædicatur. Recole Isaac ab Angelis nuntiatum (Gen. xviii, 10); Samson per Angelum prædicatum (Judic. xiii, 3), et universam Nazaræorum sectam conspice; et solum Baptistam, tam in hoc, quam in aliis invenies digniorem.

3. Secundus honor est sanctificatio in utero matris. Quicumque de massa prævaricante mundum ingredimur, longam restem originalis peccati nobiscum trahimus. Solus ille qui peccatum non fecit, exciuitur, quem virginalis uteri thalamus ignorantis virum terris effudit. Longe quippe aliter quam nos et dissimili modo conceptus est, Spiritu sancto tota majestate Virginem inundante, superans usum carnis, naturæ ordinem, viri commixtionem. Sic quippe decibat ut peccatum nesciret, qui peccatum tollebat; similitudinem carnis peccati suscipere, non autem carnem peccati. Cum igitur omnes in iniquitatibus concepti sint, neminem unquam mortalium intra materna viscera sanctificatum legimus, præter Jeremiam, et Joannem Baptistam. Quanquam et de singulari Virgine nulla sit ambiguitas, quin ipsa maternis circumseptis visceribus, sublimiori sanctificationis genere mundata sit, utpote sanctuarium illud, in quo Deus et Dei Filius carnem fuerat suscepturus. Sed longe minor Jeremiæ sanctificatio, quam Joannis. Ille quidem in utero matris sanctificatus, hic Spiritu sancto repletus fuisse cognoscitur. Multo quippe excellentius est Spiritu sancto repleti, quam sanctificari. Ibi enim sanctificatio emundationem: hic repletio inundationem signat. Denique et Apostoli, qui manibus suis tractaverunt de Verbo vitæ, cum Spiritum sanctum accepissent de Salvatoris afflatu, vix quinquagesimo a resurrectione die ad illum gradum potuerunt pervenire, ut diceretur de eis: *Repleti sunt omnes Spiritu sancto* (Act. ii, 4). Et licet Spiritus sanctus largiori tunc munere credentium corda repleverit, hoc tamen Joannes legitur in utero assecutus, quod apostolica celsitudo tandem longiori promissione meruit obtinere. Attende, obsecro, diligenter, quam ordinata dispositione Spiritus ille multiplex Jeremiam sanctificat, Joannem replet, et supervenit in Mariam. Et Jeremiæ quidem admiranda sanctificatio; quia etsi in peccato conceptus est, nascitur tamen sine peccato. Ante enim quam exiret de ventre, sanctificatus est. Nec poterat nasci non sanctus, qui in utero matris erat sanctificatus (Jer. i, 3). Mira res, et retro transactis sæculis inaudita, hominem conceptum in peccatis, nasci sine peccato! Joannem vero longe gloriosior virtus implevit, qui et sanctificatus est a peccato, et ita dominante Spiritu superfus, ut et purgatus exeat, et repletus. Vere magnus coram

A Domino, quem angelus nuntiat, sanctificat Deus, Spiritus replet, vita commendat. Ineffabili enim modo supervenit in Virginem, quam tota divinitatis plenitudo sine mensuræ discretionem perfudit, ut totum caperet qui fecit totum, ut non solum a peccatis ablata, et repleta Spiritu sancto, sed et de Spiritu sancto concepisse credatur: quia *quod in ea natum est, de Spiritu sancto, est* (Matth. i, 20). Inde est quod singulari prærogativa fides catholica Filium Dei natum de Virgine, conceptum de Spiritu sancto confitetur, ut divinitatis et humanitatis indivisibilis adunata connexio vocabulorum indifferentia designetur. Vides ergo quam remotiori privilegio speciosus forma præ filiis hominum, a filiis hominum in concipiendo discretus sit. Illi etenim de peccatis et in peccatis concepti sunt: hic in Spiritu et de Spiritu sancto concipitur. Hæc sane dicta sint de conceptione Joannis. Sed si in aliquod sanctorum auctoritatibus videntur obviare, volumus ut sine omni excusationum vel defensionum patrocinio subruantur.

4. Tertius honor est Excellentia in exultatione. A sæculo non est auditum, quod quis exsultaverit in utero matris, cum hic in gaudio exsultasse legatur. Prorsus obstupenda dignatio, puerum vix conceptum, in motum exultationis erumpere, eique gratanter occurrere se vitio dulciori, quem virginali substantiæ præsens infusum. Beata anima, quæ in via peccatorum non stetit, sed secretiori semita de cœlestibus officinis egrediens, in unditæ gaudulationis est sortita dulcedinem! Felix Elizabeth, ad quam properat Mater Salvatoris, quam saluatoris obsequiis cælorum imperatrix [imperit an impetit]? Sed puer multo felicior, qui salutantis majestatem agnoscens, intra viscerum tenebrosa volumina gaudio gaudet, quia vim tam beatæ salutationis attendit. *Et factum est*, inquit, *ut audivit salutationem Mariæ Elizabeth, exsultavit in gaudio infans in utero ejus*. Ascendit cum festinatione Virgo in domum Zachariæ ad salutandam Elisabeth, portans in utero Filium Dei, Regem gloriæ, Dominum majestatis. Occurrit Elisabeth, et antiquæ sterilitatis carens opprobriis, amicum sponsi, præconem Verbi felicissimo ventre deportat. Junguntur amplexus, venit ad oscula, et copulantur felices uteri: Regem et militem non nisi duo tenerrimi parietes abjungunt. Quid mirum, si miratur puer et exsultat a tactu tam proximæ divinitatis et afflatu? Poteratne vacare a quocumque miraculo, cui præsens erat Regis præsentia, regnantis Mater, mundi Redemptor? Quid quod non semel tam sanctorum amplexuum fuit celebrata conjunctio? *Mansit autem Maria cum illa quasi tribus mensibus*, ait Evangelista (Luc. i, 41, 56). Tanto tempore manet cum Elisabeth virginalis integritas, et nunc dulciori eductio, nunc feliciori amplexu Joannem puerum cõseerat et insiguit. [Et fortassis usque ad diem nativitatis ejus gloriosa Virgo cum cognata morata est, donec puerum natum sinu beatissimo confoveret: et uno pariete re-

moto propinquiorem redderet præsentiae Creatoris. Facile autem hoc ex Evangelii conjectura liquet, quia jam sex menses a conceptione Joannis deflauerant, cum ad Virginem Archangelus missus est, qui renovationem mundi pudori virgineo nova salutatione portavit. Exhinc Virgo festinavit ad Elisabeth, et tribus mensibus cognatæ dignatur visitare hospitium, donec noni mensis fine concluso, natiuitas immineret Patriarchæ. Alii qui librum justorum diligentioribus oculis inspexerunt, se vidisse testantur quod ipsa Dei Genitrix felicem puerum primo de terra levavit, et cognatæ partum omni prosecuta est servitute. Quocumque autem modo rei hujus veritatis decernatur, illud pro certo certum est, quia non parum contulit puero nascituro tam felix et morosum intemeratæ Virginis consortium.

5. Quartus honor Joannis est Gaudium in natiuitate. Erubescite, Lucifer, qui mane oriebaris, et conatum tuorum frustratus [*al. fractis*] impulsibus, tandem intellige quia in novissimis diebus tanquam perdidisti stultissimus remanebis. Machinationibus tuis factum est ut humani generis universitas in peccatis conciperetur, in tristitia nasceretur. Sed ecce iste sanctificatur in utero, oritur in gaudio, lætitiæque mundo sua natiuitate refundit. Ecce genus armaturæ quod tibi constitueras ad victoriam, hoc Joanni nascitur ad coronam. Apprehende arma et scutum, et toto malignitatis tuæ spiritu debacchari: **678** nec tamen poteris Joannis irrumpere privilegium, quod benigna scribentis manus proprio caractere consignavit. Multum deceptus, multum delusus es. An ignoras quod tibi vir bellator ab adolescentia, et etiam a matris ventre consurgit? Nescis quia a diebus istis regnum cœlorum impatitur, et violenti rapiunt illud? (*Matth. xi, 12.*) An oblitus es, quod iste mittitur parare plebem perfectam Domino? (*Luc. i, 17.*) Intuere ordinem rerum, et ab ipsius conceptionis suæ initiis invenies hunc validiori conamine tuam fortitudinem irrumpisse. Tu fecisti ut frater Cain, qui primus natus est, pollutus et obvolutus exiret, et originalis peccati respergeretur infamia. Hanc excepit orbis exterritus, et humani generis subsecuta natiuitas, ad infinitæ tristitiæ cumulum transmigravit. Natiuitas autem Joannis hujus in gaudium est, et solemnitatem præclaram. Lætatur orbis, et per quatuor mundi climata circumsonat gloriosæ festivitatis instantia, ipsis etiam cœlis celebris et famosa. Quis, putas, puer iste erit? (*Ibid. 66.*) Amicus sponsi, inimicus sibi, te ipso potentior. Considerandum etiam quanta dignitate præpolleat natiuitatis hujus celebranda devotio, quantamque gratiam in oculis Ecclesiæ poterit invenire. Nullius hominis natiuitatem præter solius Dei in auctoritatis arcem recepit Ecclesia, hujus istius exceptione servata. Novum enim quia melior est dies mortis die natiuitatis (*Eccl. vii, 2*), et quod ortus hominum tristitia comitetur. Inde est quod diem mortis marty-

rum, non natiuitatis solemnizat Ecclesia: mortem tamen eorum, natalitiorum nomine nominans, quibus factus est de morte natalis. Tunc enim cœperunt de morte nasci ad vitam, cum vitam deposuerunt pro vita. Hujus vero natiuitatem sponsa Christi tanto securius benevolentissima dignatione suscepit, quanto singularius eam veritatis evangelicæ irrefragabilis commendat auctoritas.

6. Quintus honor est Singularitas in conversione et conversatione. Intra singularitatem annorum beatus iste puer ad eremum Spiritu ducente deductus est: nec obstitit ætatis infirmitas, quam majestas Domini fecundabat. Spiritus enim sanctus non attendit sexuum differentiam, fragilitatem corporum, temporum annositatem: sed quemcumque, et quomodo, et quomodo vult dignantissima replet benignitate. Relinquit Joannes mundum, homines fugit, patriam nescit, parentes aspernatur, et in solius Divinitatis apicem defigit obtutus. Mira rerum conversio, hominem vix mundum ingressum, mundi fugere gloriam; et sæculi cupiditates non solum oblivisci, sed nescire, perpetuumque cum divinitate habere consortium! Recessus montium silvarum anfractus et vallium subterjacens vastitas puero patriarchæ, quando nox coegerat, domicilia præbuerunt. Non mihi opponatur Jeremias, nec prædicantis pueritiæ virtus audeat obviare; quia si ille consecratur in prophetam, hic in plus quam prophetam. Et licet ille populo futura prædicat, non tamen conversationis humanæ declinat aspectus. Joannes autem ætatis supergressus infantiam, et nobilioris generis generositatem oblitus, soli vacat Divinitati, factus forma vitæ, monachorum propositum, anchorarum principium, totius religionis assertio. Ecce hæc quidem pro conversione. Porro quanta sublimitas in conversatione fuerit, non est currentis linguæ volubilitate disserendum, sed evangelicæ dignitatis comprobandum eloquio. *Joannes, inquit, habebat vestimentum de pilis camelorum, et zonam pelliceam circa lumbos ejus; esca autem ejus erat locusta et mel silvestre* (*Matth. iii, 4*). *Ecce qui mollibus vestiuntur, in domibus regum sunt* (*Matth. xi, 8*). Rigida vestis, et durissimis hispeditatibus contexta, rigore squalifero corpus afficit Patriarchæ, carnemque tenerrimam immatura districtio disciplinæ feritate coarctat, teneros artus et sacratorum spiritu perfusus continue quassat longitudo martyrii. Cibum autem ejus qualis erat? Non quærentur perdices, phasiani, seu aliæ aves; non per totam curritur regionem, ut patriarchalis stomachus impleatur: *erat esca ejus locusta et mel silvestre*. Cœli rore pascitur, et animalis vilissimi satiatur edulio, nihilque coctum accepit jejunantis austeritas. Castigato ventri et diuturna maceratione distento ignota fuit varietas ferculorum, nec introivit in os ejus quod gulam alliceret, suffarciret, **679** ventrem, stomacho blandiretur. Elias comedit carnes, et si quid aliud apponebatur, eum gratiarum actione percipit (*III Reg. xvii, 6*): nec aliquem legimus ex illa

veteri officina ad legis hujus aspirasse fastigium. Vestis aspera, cibus tenuis, meus devota, profecto perfectum consecrant Patriarcham.

7. Sextus honor est Novitas in prædicatione. Hic volo ut intendat charitas vestra, quia paulo subtilius ordiendum materiæ præcipit magnitudo. Post peccatum Adæ, ac illius diluvii vastationem solemnem, electa est justorum infinita prope pluralitas, cum quibus Deus facie ad faciem locutus fuisse dignoscitur. Transfertur Enoch, eligitur Noe, vocatur Abraham, Isaac diligitur, Jacob Deum facie ad faciem contemplatur, Joseph salvator mundi vocatur: nec tamen in sermone Dei ad illos, vel illorum ad homines, fit aliqua mentio de regni cœlestis perpetua mansione. Moyses assumitur in ducem populo Judæorum, Pharaoni in Deum constituitur: facit Deus per ipsum in Ægypto magna, mirabilia in terra Cham, terribilia in mari Rubro. Ascendit Moyses in caliginem, in qua erat Deus, et datur ei in monte multiplex præceptorum auctoritas; loquitur cum Deo, quasi homo ad vicinum suum; non est occultatum a Moyse, quod fecit Deus in occulto, et gloriosum nomen Adonai, quod omnibus fuerat obvelatum, ei revelatur: sed in his omnibus regni cœlorum memoria, nec nominatur, nec auditur. Astat Aaron summus sacerdos potentis virgæ gestarius, unctus et delibutus cœlestium sacrariorum unctione: succedit Josue, et omnis illa Judicium multitudo; nec est vel ulla tenuis mentio regni cœlestis. Invenit Dominus David virum sanctum secundum cor suum, Salomonem filium ejus sapientia cumulat singulari, et omnem illum prophetalem chorum Spiritus sanctus ordinat et infundit: et nihil de cœlestis regni gloria prophetatur. Claudit Elias cœlum anois tribus, et mensibus sex (*III Reg. i; Jac. v, 17*). Elisæus etiam mortuus mortuum vitæ restituit (*IV Reg. xiii, 21*), et ab his nec vel ulla scintilla beatæ mansionis elucet. Quid plura? a principio mundi usque ad Joannem universitatis humanæ electionem recollige, nec in sermone vel opere illius sanctuarii poteris reperire dulcedinem.

8. Veni ergo ad Joannem, et audi vocem exultationis, vocem novitatis, vocem lætitiæ, verbum misericordiæ, sermonem gloriæ, largitatem gratiæ, quod celaverat Deus, tacuerat angelus, latuerat Patriarchas, Prophetæ nescierant. *Pœnitentiam, inquit agite, appropinquavit enim regnum cœlorum* (*Matth. iii, 2*). Verbum pœnitentiæ dulce et gloriosum, verbum regni cœlorum lætum et adorandum, illi soli primo conveniens, qui primus novi Testamenti fundamenta posuit. Hæc est vox, de qua maximus ille contemplator cœlestium visionum in hæc verba prosequitur: *Et vox prima quam audiivi, sicut citharædorum citharizantium in citharis suis* (*Apoc. xiv, 2*). A diebus Adæ usque Joannem, organum nostrum versum est in vocem flentium: quia peccatorum frequentia, nec pœnitentiæ locus, duplex erat explorandi materia. Occidis? occidi juberis. Sabbato ligua colligis? lapidari juberis; et ille cui proprium

est misereri semper et parcere, nisi ferire non novit. Dederat quippe eis præcepta non bona præceptorum dator, et justificationes in quibus vivere non possent (*Exech. xx, 25*) Hoc est quod justus miratur, dicens: *Ubi sunt misericordiæ tuæ antiquæ, Domine?* (*Psal. lxxxviii, 50*.) Joannes natus ostendit medicamentum vulneri, peccato pœnitentiam, iniquitati veniam. Hæc est prima vox, quam vox clamantis in deserto proposuit, et vox turturis audita est in terra nostra (*Cant. ii, 12*). Extunc misit in os nostrum canticum novum, carmen Deo nostro, et resonat in ore nostro gratiarum actio, et vox laudis. Superexaltat misericordia judicium, peccatoribus parcitur, regnat pietas, justitia dissimulatur, et miserendi, non ferendi quærit occasionem misericors et miserator Dominus. Citharizant ergo in citharis suis qui voluptatis effluxionem pœnitentiæ restrictione reverberant, et de profunda peccatorum voragine respirantes, Pharaone submerso, cantant in visis Domini, quoniam magna est gloria Domini.

9. Septimus honor est Dignitas in baptismo. Singularis prorsus humilitas! Verbum caro factum est, et in perfectum virum egrediens, relicta hominum universitate **680** Joannem quærit, Joannem desiderat, ad Joannem venit. Terribilis in consiliis Deus super filios hominum (*Psal. lxxv, 5*), portansque omnia verbo virtutis suæ, purgationem peccatorum faciens (*Hebr. i, 3*), venit a Galilæa in Jordanem ad Joannem, ut baptizaretur ab eo. Stupet Joannes, et timore concutitur, ac Patriarcham infinitus horror insiluit. *Ego, inquit, a te debeo baptizari, et tu venis ad me?* Dicit ei Salvator: *sine modo; sicut enim decet nos implere omnem justitiam* (*Matth. iii, 14, 15*). Acquiescunt utriusque salutaribus monitis; et accingit se Joannes ad baptizandum, ad suscipiendum Dominum, Regem Angelorum. Exiit vestimentis suis Rex gloriæ, splendor luminis, et figura substantiæ Dei. Joannis manibus attrahitur caro illa sumpta de Virgine, candidiorique derivata materia nudatur in flumine, felix Baptistæ manibus infundenda. Descendunt Angeli, et cœlorum agmina tota reverentia currunt ad Creatorem. Baptizantem et baptizatum numina dominantia circumcingunt. Infundit aquam capiti Creatoris creatura nobilior, et Dei verticem mortalis dextera contractat et contingit. Pavet cœlum, stupet terra, Jordanis aridet, mirantur Angeli Dominum sabaot inter manus baptizantis concludi. Quid est, Joannes? quem Cherubim et Seraphim vix audent aspicere, tu nudum tenere præsumis? Hic est in quem Angeli desiderant prospicere, cui Sanctus, sanctus, sanctus, sublimi melodiarum organo beatæ civitatis conventus ingeminant; qui solus inhabitat lucem inaccessibilem, Dominus virtutum, Deus scientiarum, misericordiarum Pater: et tu non metuis? Tibi datum est quod omnibus negatum est, baptizare eum qui baptizat omnes in Spiritu sancto et igne, virginemque Virginis Filium virginis manibus irrigare [*al. irrorare*]. Totus obstupeo, baptizantem, homi-

neque Deum revereor, magistrum dignantem admiror, vereor dignationem, et hominem video violentiam ipsi cœlis inferre. Porro illud quale est, quod in isto baptismo terminatur lex, finem accipit propheta, et omnis illa sacrificiorum multitudo propulsatur et pellitur? Hic incipit et stabilitur novæ regenerationis purgatio perturanda, et in unam baptismatis formam legalium transcutit dispensanda figurarum. Ad abluionem enim aquæ, et innovationem spiritus, sepelitur hircorum et vitulorum sanguinolenta congeries, et peccatoribus id Judæis relinquitur, illud Davidicum attendentes: *holocaustum et pro peccato non postulasti* (Psal. xxxix, 7).

10. Octavus honor est Prima revelatio de Trinitate. A creatione cœli et terræ usque ad hunc locum nunquam Trinitas manifeste hominibus apparuit, sed rerum ac vocum involucris involuta fuit tantæ claritatis æternitas. Denique creationem hominis Creator rerum summa dignitate commendans: *Faciamus, inquit, hominem ad imaginem et similitudinem nostram* (Gen. 1, 26). Reverendum revera privilegium, nec ulli traditum creaturæ! Creatur illa sublimior numerositas Angelorum, et elementorum omnium ordinatur variata connexio: sed Omnipotentis præsentia tantum opus taciturnitate alta prospectat. Ut vero venitur ad hominem, et nobilis creatura creari disponitur; accingit se Trinitas ad creandum, et consilium accipit Sapientia, ut creaturæ dignitas Creatoris privilegio clara esse monstraretur. [Nec ibi tamen satis aperte divinæ majestatis illuxere vocabula, cum ad Angelos obsequentes quidam referant dominici sermonis oraculum. Vel si minus hoc cautum est, signa pluralitatis absque nominum differentia prædicantur (al. signata pluralitas... predicatum).] Abraham tres vidit, et unum adoravit: sed ibi Scripturæ sacræ reverentia nunc mixtum, nunc separatim claudit eloquium, ut modo dominum, modo viros placeat appellare. [Judæi tamen hic magnam texunt reprehensionis parabola, tres Angelos a Domino missos asserentes; unum ad nativitatem Isaac prædicendam, duos ad subvertendum Sodomam delegatos: illum vero, cum quo justus loquitur, dicens, *Domine, si inveni gratiam in oculis tuis* (Gen. xviii, xix), prophetali spiritu cognovisse somniant, nativitatis Isaac venisse præconem. Illum adorat Abraham, sicut Bersabee David regem, sociisque ejus propter ipsius reverentiam indefessus assistit. Unde et nonnisi duo in subversione civitatum infidelium numerantur, illo superiori jam reverso, qui nativitatem Isaac fidei devotione compleverat. 681 Tres enim viri Saram vocari præcipiunt, sed unus est, qui promissionis insperatæ manifestat arcanum. Hæc Judæi, et qui magis elegerunt judaizare quam credere.] Sed ut breviter concludamus, omnis illa Patriarcharum sive Prophetarum societas, nullam vel in sermonibus, vel in rebus de Patre et Filio et Spiritu sancto aperte legitur fecisse mentionem. Veni ergo, et in-

tuere filium Zachariæ, Deum et hominem propriis manibus contingentem; et vide, quia cœli aperiuntur ibi, et descendit Spiritus sanctus corporali specie sicut columba in Christum, et vox Patris audita est: *Hic est filius meus dilectus* (Matth. iii, 16, 17). Vides quia ad sacratissimorum nominum novitatem cœlorum palatia reserantur. Pater auditur in voce: Filius baptizatur in flumine: Spiritus sanctus demonstratur in columbæ specie. Adest Joannes totius mediæ Trinitatis, gloriosumque Baptistam signant induisse substantiæ aperta vocabula: nomenque Trinitatis prioribus sæculis obvelatum, absque totius velaminis obumbratione relucet. Domine, quis est iste, quia innotuisti ei!

11. Nonus honor est Testimonium Veritatis. Audi quid de isto veritas testetur. *Cum audisset Joannes in vinculis opera Christi, misit ad eum discipulos suos*, et responsum est eis: *Cæci vident*, et cætera quæ evangelicæ veritatis copiosa prosequitur narratio. Recedentibus autem nuntiis (ne forte in eorum præsentia adulationem redolere videretur), coepit Jesus dicere de Joanne: *Quid existis in desertum videre? arundinem vento agitatam?* Omnia testificatio Redemptoris! Quis ingressus est mundum, et mundum vel in aliquo non cognovit? Quis est quem ventosa felicitas, vel adversitas turbida, vel cujuslibet peccati aura tenuior non inflexit? ad extremum subinfert quod terram excedat, transeat cœlum, ipsum verticem angelicæ dignitatis attingat. *Inter natos mulierum, dicit Dominus, non surrexit major Joanne Baptista* (Matth. xi, 2-11). Quid vis amplius? De nullo dici potuit, dicit Augustinus, quod dictum est de Joanne. Non opponas mihi Evangelistam cæteris discipulis magis dilectum, non Apostolorum Principem omnibus Apostolis antelatum; non Vas electionis ad cœli tertii secreta translatum; nec apostolicus splendor audeat occurrere Præcursori: quia jam omnes isti adolescentiæ metas excesserant, cum a Veritate prolaium est, *Inter natos*, etc. Considera mansiones regni, et universum ordinem humanæ generationis circumvola, solumque Joannem tam veteris, quam novi Testamenti Patribus videbis esse præpositum vel æquatam: tamen super omnia benedictus Deus.

12. Decimus honor est assertio matris Ecclesiæ. Textur ora chlamydis, unguentumque profusum in capite extremam vestimenti fimbriam inundanter infundit. Illa enim mater et magistra omnium Ecclesiarum Ecclesia Romana, cui dictum est, *Ego pro te rogavi, ut non deficiat fides tua* (Luc. xxii, 32); in honorem Joannis Baptistæ post Salvatoris nomen consecrata est et signata. Dignum namque erat sententiam sponsi sponsæ sequeretur auctoritas, et singularem amicum ejus illuc proveheret, ubi principatum ipsa consenserat. Electio procul dubio hæc singularis est, in illa ipsa urbe Joannem vindicare primatum Ecclesiæ, quam duo cœli luminaria morte clarissima consecrarunt. Crucifigitur Petrus, gladiatur Paulus, et dignitas remanet Præcursori. Purpu-

ratur Roma multitudine martyrum, totaque sublimitas beato refunditur Patriarchæ. Joannes ubique major, in omnibus singularis, mirabilis super omnes. Quis sic gloriose annuntiatus est? Quis ita specialiter in utero matris Spiritu sancto legitur fuisse repletus? Quem legis intra matris uterum exultasse? Cujus nativitatem vidistis celebrari in Ecclesia Dei? Quis sic eremum concupivit? Quis ita sublimiter legitur conversatus? Quis poenitentiam et regnum cœlorum primus ostendit? Quis baptizavit Regem gloriæ? Cui se primum Trinitas revelavit? Cui testimonium tale perhibuit Veritas? Quem sic honoravit Ecclesia? Vide si non omnia hæc ita singulariter sint singularia, ut nullus mortalium prædictis audeat inhiare. Forsitan mihi disponis opponere, quod sic iste habet propria, ut et cæterorum sanctorum communia non attingat. Audi ergo. Joannes patriarcha, imo Patriarcharum finis et caput. Joannes propheta, imo plus quam propheta; quia quem venientem nuntiavit, digito demonstravit. Joannes angelus, sed inter Angelos electus est, Sal-

vatore attestante, qui dicit: *Ecce mitto angelum meum, qui præparabit viam ante faciem meam* (Matth. xi, 10). Joannes apostolus, sed et Apostolorum primus et princeps, qui primus fuit homo missus a Deo. Joannes evangelista, sed et Evangelii primus incisor, prædicans Evangelium regni. Joannes virgo, imo virginitatis insigne speculum, pudicitæ titulus, castitatis exemplum. Joannes martyr, sed martyrum lumen, inter nativitatem mortemque Christi constantissimi forma martyrii. Prætereo quia vox clamantis in deserto, quia præco Verbi, quia Judæis præcursor. Illud quoque relinquo quia usque ad Joannem Lex et Propheta, quod Joannes ipse est Elias, quod lucerna sit ardens et lucens; quod amicus sit sponsi, sponsæ preparator. Silentio transeo quod sic novem ordinibus Angelorum insertus est, ut etiam ad Seraphim apicem transferatur. Verum hoc adeo laboriosi operis est, ut sensus nostri paupertas non sufficiat. Sufficiant hæc ad præsens quæ de Joannis laude dicta sunt ad gloriam Redemptoris, qui est benedictus in sæcula. Amen.

682 IN ASSUMPTIONE BEATÆ MARIE VIRGINIS.

SERMO.

Hic sermo, antehac quintus inter Bernardi Sermones de Assumptione Dei paræ Virginis, in hunc locum rejiciendus visus est: utpote qui in manuscriptis non existat inter genuinos sancti Patris Sermones. sic vero in editione Lugdunensi anni 1514, in qua tamen inter notas denuo reperitur. Tertium Bernardi de Ecclesiæ Dedicatione sermonem fere imitatur.

In Evangelium Lucæ, « *Intravit Jesus in quoddam castellum,* » etc. (Cap. x, vers. 38-42.)

1. Quod Dominus ac Salvator noster semel et in uno loco visibiliter tunc temporis dignatus est operari; hoc etiam nunc ubique terrarum in cordibus electorum operatur quotidie invisibiliter. Ecce enim Evangelio loquente audivimus, quod *in quoddam castellum intravit Jesus, et mulier quædam Martha nomine excepit illum*: et reliqua. Quod est autem hoc castellum, nisi cor humanum, quod prius quam Dominus ad illud veniat, cupiditatis fossa vallatur, muroque obstinationis clauditur, atque in interiori latitudine sua. Babylonica turre erigitur? Tria certe in omni oppido sunt maxime necessaria: victualia, quibus sustententur; munitio, qua protegantur; arma, quibus hostibus resistant. Sic ergo et hujus castelli incolæ victum habent, voluptatem corporis, et sæculi vanitatem, quibus pascuntur. Habent et qua teguntur, proprii cordis duritiam; ut verbi Dei sagittis potentibus vix, aut nunquam penetrari valeant Accincti sunt armis, carnalis scilicet sapientiæ argumentis, quibus contra hostes repugnant. Unde scriptum est: *Filii hujus sæculi prudentiores filii lucis in generatione sunt* (Luc. xvi, 8).

PATROL. CLXXXIV.

2. At vero Christo visitante et intrante, castellum hoc evertitur, et pro eo novum aliud pulchrum ac spirituale construitur, impleturque quod dicitur: *Si qua in Christo nova creatura, vetera transierunt, et ecce facta sunt omnia nova* (II Cor. v, 17). Sublata quippe cupiditate, expanditur ingens sinus desiderii, ut ad ejus adventum multo magis anhellet mens ad cœlestia, quam prius terrenis incubuerat. Jam ponitur murus continentie, antemurale patientiæ. Surgit autem hoc opus a fundamento fidei, et crescit per dilectionem proximi usque ad charitatem Dei, quæ est in superiori tabulatu, et in propugnaculis ejusdem muri: quia nimirum tunc perfecta est virtus continentie, quando in unitate fidei cum proximis communiter viventes, non supplicii metu, vel humanæ laudis appetitu, sed solo divini amoris obtentu a peccatis nos continemus, Vel certe ideo charitas Dei, qua scilicet nos diligit, super murum esse videtur, ut pro continenti suo pugnare significetur: et quia continentia crebris validisque tentatoris ictibus resistere non possit, nisi ejus gratia protegatur. Idcirco enim antemurale patientiæ ponitur, ne ad impugnandam continentiam facilis diabolo pateat accessus. Qui ergo protegento